

SÉTAK KISÚJSZALLASON

A NAGYKUNSAĞ
KULTURÁLIS FŐVÁROSÁBAN

Kiadta: Kisújszállási Városvédő és -Szépitő Egyesület
 Szakmai közreműködők: Városvédő és -Szépitő Egyesület (Balogh Beáta, Balogh Zsuzsanna, Dr. Ducza Lajos, Kocsisné Monoki Julianna, Tatár-Balla Ágnes, Zaharán-Lapikás Réka) Mórnicz Zsigmond Református Kollégium (Nagy Istvánné, Nagy Lajos) Nagykun Kisújszállásért Alapítvány (Dr. Tóth Albert) Kittlinger Dóra, Kacsó Hunor, Oláh Veronika

Fotók: Balogh Beáta, Boda János, Borza Sándor, Dankó András, Dr. Tóth Albert, Kiss Ádám, KIS-ÚJ-LAP Kft., Kocsisné Monoki Julianna, Losonczy József, Szabó Erika, Szepesi Jenő (címlappfotó is), Tatár-Balla Ágnes, Tóth Tünde

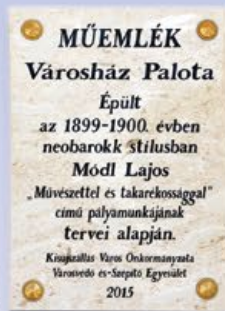
Szerkesztette: Nagy Lajos, Tatár-Balla Ágnes, Tatár Zoltán

Támogatók: Arany Diák Alapítvány
 Indián Rizs Kft.
 Kisújszállás Város Önkormányzata
 Kumánia Gyógyfürdő Kft.
 Kisújszállási Művelődési Központ és Könyvtár
 Nagykun 2000 Mg. Zrt.
 Nemzeti Együttműködési Alap

Nyomdai munkák: KIS-ÚJ-LAP Kft.

Honlapok, melyeken elérhető a kiadvány:
www.kisujivarosvedok.hu
www.kisujszallas.hu

Ötödik, átdolgozott,
 bővített kiadás,
 készült 2019-ben.
 ISBN 978-693-08-1436-2

Előszó

Városunkról több képeskönyv jelent meg az elmúlt években. Az e sorba tartozó Séták Kisújszálláson informatív kiadványunk is több kiadást ért meg, mely első megjelenése óta – az új értékek bemutatásával mindig bővítve – a város természeti és építészeti értékeit, valamint köztéri alkotásait, szobrait, emlékhelyeit mutatja be. Füzetünkkel a 215 évvel ezelőtt történt városra nyilvánítás évfordulójáról is meg kívánunk emlékezni. Igyekszünk a város rendezvényekben gazdag, változatos civil életéből is ízelítőt adni. Városunk különlegességét, a rizstermesztést is bemutatjuk. Külön oldalon emlékezünk Csukás István szülővárosában az író-költő mesefiguráinak köztéri megjelenítéséről.

Kisújszállás eredeti kun település, bár valószínű, hogy a környező, már elpusztult vagy fennmaradt kun településekhez hasonlóan hajdani Árpád-kori falu romjaira épült. Először 1337-ben, I. Károly által Visegrádon kiadott oklevélben említik településünket Péterszállás néven. Ez az elnevezés valószínűleg helységünk akkori kun birtokosára utal. Egy redemptiós földosztási térképen még 1753-ban is így említik helységünket, hogy „Kisújszállás, más néven Péterszállás”. A Kisújszállás név Mátyás király 1470-es oklevelében rögzül. Ekkor együtt említik Kis- és Nagy-Turgonnyal, Marjalakával és Csorbával, melyek határtelepülések.

Településünk a történelem folyamán többször elpusztult, de elmenekült lakói hűségesen visszatértek őseik földjére. A város utolsó „megülése” 1717-ben történt. Azóta dacolnak lakói természeti, gazdasági és háborús csapásokkal. Lakossága az időnkénti járványok ellenére is folyamatosan szaporodott, bár 1786-ban egy ezer fős közösség a Bácskába vándorolt, ez volt a „pacséri kirajzás”.

A gazdaságilag is erősödő település I. Ferenc császártól 1806-ban mezővárosi rangot nyert. Az 1930-as, '40-es években a lakosok száma megközelítette a 15 ezret, ebből 3200 személy a város határában 650 tanyán élt. Ma 11 ezer körüli a lélekszám.

A város hűségesen őrzi a nagy idők és nagy emberek emlékét. Az önmegváltást (redemptio), a kunkapitányok tetteit, 1848-49 hősi áldozatait, a két világháború csapásait nemcsak az idősek ismerik és idézik, hanem a fiatalok is.

2017-ben újratelepülésének 300. évfordulójára emlékezhetett a város. E kiadványban háromszáz esztendő története tükröződik kép és szöveg formájában. Lapról lapra szobrokat, emlékhelyeket, régi épületeket láthatunk és olvashatjuk leírásait. Ezeket a város közössége, önkormányzata, intézményei és számos civil szervezete – köztük nagyon sokat a Városvédő és -Szépitő Egyesület tagsága – létesített közadakozásból és nyertes pályázatokból.

Képes füzetünk sétára hívja a városban élőket, valamint útbaigazítja az idelátogató érdeklődőt három térképmelléklettel, az egyik az intézményeket, közszolgáltatásokat és vállalkozásokat, a másik a séták látnivalóit, a harmadik a város határában lévő emlékhelyeket mutatja be. Ha a városi polgár jobban megismerte szülőhelyét, a kedves látogató pedig megszerette e nagykunági kisvárost, kiadványunk elérte célját.

Dr. Ducza Lajos,

a Városvédő és -Szépitő Egyesület tiszteletbeli elnöke,
 az Arany Diák Alapítvány kuratóriumának tagja

Kisújszállás, 2019

1 Budapest felől a Morgó csárdáig

(kb. 25 km, egy része földút)

Budapest felől érkezve – a 4-es főút elkerülő szakaszának kereszteződése után – az első földúton jobbra, kb. egy kilométerre messziről látható a Turgony ősi telephely (1) tábla. Annak idején a jelenlegi Kisújszállás határában a vízjárta területek kisebb kiemelkedésein tizenhárom kunhalom állt és közel félszáz ősi telephelyet tudtak azonosítani a régészek. A táblától balra a vasútig haladva, majd jobbra fordulva a vasutat hegyes szögben keresztező régi „országúton” elérhetjük a turgonyi tanyasi iskola helyét jelölő táblát (2). A táblánál balra fordulva a keskeny aszfaltúton kiérünk az Örményes felé vezető műútra. Itt jobbra fordulva és követve a néhány kanyart is tevő műutat Csorbatelep felé néhány kilométer múlva, a csorba elágazás utáni első baloldali földút torkolattól kb. 500 méterre találjuk a csorbai tanyai iskola helyét jelző táblát, és az egykor itt élő családoknak emléket állító oszlopot (3). Kisújszállásra innen visszafordulva az örményesi kövesutat követve juthatunk.

A város közelében a vasúti felüljáró két oldalán évszázados tölgyeket, az egykori lösztölgyesek emlékeként számon tartott Nagyerdőt (Öregerdőt) (4) láthatjuk. Továbbhaladva a városközpont felé elérjük az 1899-ben elkészült Katolikus templomot, vele szemben az 1902 óta álló egykori katolikus plébánia (5) épületén – ma diákotthon – láthatók az eredeti homlokzati díszek a szabad nagykunok oroszlános címerével.

A volt plébániánál jobbra fordulva a Petőfi utcán elérjük az 1782-ben épült Morgó csárdát (6), – a város egyik műemlék épületét – amely a Néprajzi Kiállítóteremnek ad otthont. A gyűjtemény megalapítójának, Zsoldos István lelkész-tanárnak állít emléket az épület falán elhelyezett emléktábla. A csárdától indult útnak mintegy ezer kisújszállási 1786-ban a Bácskába, hogy új életet kezdjenek. A kitelepülés emlékét a falon emléktábla, valamint az udvaron állított „Beszélő fa” őrzi. Párja Pacséron, a Református templom kertjében található. A Petőfi utcán tovább haladva a 30-as számú ház falán Vajda Lajos emléktábláját találjuk (7). A Petőfi utcáról balra nyíló Kígyó utcán ma is működik a város legrégebbi civil szervezete, a 48-as Olvasókör (8). Visszatérve a főutásra a következő épület az Ipartestület egykori székháza, ma művelődési ház (9). Az utcai homlokzatán elhelyezett kőtábla őrzi az I. világháborúban hősi halált halt iparos ifjak emlékét.

EZT AZ EMLÉKTÁBLÁT
ZSOLDOS ISTVÁN
1913 – 2003
TANÁR, HELYTÖRTÉNETI KUTATÓ,
NÉPRAJZI GYŰJTEMÉNY FELTÁROZÓ,
EGYEN LELKÉNK ALAPÍTÓ TAGJA,
A VÁROS DÍSZPOLGÁRA,
TISZTELTETÉRE BEVÁZULTA EL
2005-BEN
AZ ÖRÖKOMÁKOK BARÁTJÁ
KÖRÉB
A VÁROSVÉDŐ ÉS
-SZÉPTŐ EGYESÜLET

1914 — 1918
KISÚJSZÁLLÁSI IPAROS IZMUSÁGI EGYESÜLET HŐSI HALOTTJAI
HORVÁTH FERENCZ
KABAI SÁNDOR
KÜRTI LUKÁCS
KISS KÁLMÁN
MÁTHÉ JÓZSEF
H. NAGY IMRE
RÁCZ KÁLMÁN
K. TÓTH ANDRÁS
TÓTH IMRE
POCSAI ISTVÁN
POCSAI KÁLMÁN

2 A Katolikus templomtól a Városházáig

(500m, 10 perc séta)

A Katolikus templomnál (10) kezdődik a történelmi városközpont. Az utca északi oldalán az egykori Várad-ház, majd Nagy Típpan, később Rózsakert étterem falán Burai Zoltán egykori közkedvelt cigányprimásnak állít emléket a tábla. Az épület ma a Kunszöv Kft. telephelye, jelenlegi funkciójára cifraszűrt formázó céger (11) hívja fel figyelmünket.

A Rákóczi utcát elérve a sarkon kis teret találunk az új iskolaépület előtt, ahol Czobor Sándor Pávás díszkútja (12) látható, melyet 2003-ban avattak, amikor az iskolaépület is elkészült. Mellette az Autóbusz állomás található (13).

Visszatérve a főutca elé kerülünk a 1900-ban épült „Városház palota”, körülötte a gazdag növényzetű, sétányokkal átszótt parkkal. Először a II. világháború áldozatainak emléket állító, igen kifejező emlékművet (14) láthatjuk 1992 óta, Györfi Sándor és Györfi Lajos művész testvérpár alkotását. Az úttesttől kissé beljebb magasodik egy különleges megoldású, ugró lovat ábrázoló szobor, mely Tápai Antal alkotása. A véres kardot hordozó kun lovas az I. világháború áldozatainak állít emléket (15). Eredetileg Szegedre készült, de nem fogadták el a megrendelők, így került a lovas mellé Kisújszállás címere, maga a szobor pedig városunkba. Előtte alakították ki a fényjátékos szökőkutat (16), mely a régi, kedvelt halastó újragondolásából született újjá 2015-ben sok lelkes támogató és egy pályázat jóvoltából.

Tovább haladva látható az 1848/49-es emlékmű (17), melyet a megszüntetett 48-as temetőből helyeztek át a főtérre a centenáriumi évben. Az eredeti obeliszket az évek során új külsőt kapott.

A Városháza előtt két jeles személy egész alakos szobra köszönt ránk. A még ifjú Arany János az 1834-35-ös tanévben városunkban segédtanítószkodott (18). Születésének 150. évfordulóján, 1967-ben avatták fel Ispánki József alkotását. A Móricz Zsigmond szobrot (19) az 1957-es Nagykun Napok alkalmából a Művelődésügyi Minisztérium ajándékozta a városnak. Somogyi Árpád szobrászművész alkotása emlékeztet bennünket arra, hogy Móricz az 1896-97-es tanév közepétől két és fél éven át Kisújszálláson volt gimnazista és itt is érettségizett.

Kisújszálláson állt már országzászló, de lerombolták. Az eredetit 1936-ban a Városvédő Egyesület állította. Az új országzászlós trianoni emlékművet (20), Györfi Lajos alkotását 2010. június 4-én avattuk fel, mely közadakozásból, a Nagykun Polgári Kör kezdeményezésére, a Városvédő Egyesület pályázatának keretében valósult meg.

15

17

14

16

10

11

11

19

18

20

3 A Városháza és környéke

(300 méter séta, egy órányi látnivaló)

A hajdani nevén „Városház palota” (21) impozáns épületének készítettéről 1896-ban döntöttek a városatyák. Az épület alig egy év alatt, 1899. június 25-től 1900. augusztus 15-ig épült fel Módl Lajos budapesti építész-mérnök „Művészettel és takarékosággal” című pályamunkája alapján. Felújítására, a II. világháborúban lerombolt tornyainak visszaállítására és műemlékké nyilvánítására 2015-ben került sor a városközpont revitalizációs pályázati projektjének keretében. A Magyar Urbanisztikai Társaság 2016-ban települési Hild János-díjjal ismerte el a munkát. Az épületben több szobor és emléktábla látható. Az épület előtti parkba – Pintér Attila szobrászművész jóvoltából - városmakett, melyen a Hild Díj másolata is el lett helyezve (22) és napóra került. Figyelemre méltó az emeleti Gaál Kálmán Teremben elhelyezett gyűjtemény, mely az összes kun település szalmából művészi módon elkészített címeret mutatja be.

A Városháza mellett áll az 1878-ban elkészült Járásbíróság (23) eredetileg földszintes épülete, melyre 1901-ben húztak emeletet, hogy a Telekkönyvi Hivatalnak is helyet adhasson. Az épület helyileg védett, jelenleg iskola, udvarán Papi Lajos „Kajla kecske” és „Süni” című alkotásai láthatók.

Az iskola mögött található az Arany János Városi Könyvtár (24), melynek épülete régen városi börtönként szolgált. A mai könyvtár funkciójára céger is felhívja a figyelmet, mely Czobor Sándor alkotása.

A Városházát északi és nyugati irányból park övezi. A Kunkapitányok farsora és emlékköve (25) a kun önkormányzatnak állítanak emléket 2007 óta. Szent István királyunk emlékét őrzi Czobor Sándor szobrászművész kőszobra, melyet 2000. augusztus 20-án avattunk fel (26). A városközpont felújítása során megszületett parkba 2015-ben új növényzet került, pihenőszigeteket, rendezvényteret és Zenepavilont (27) építettek. Semmelweis Ignác emlékkövét is megtalálhatjuk itt (28). Az országban egyedülálló Süsü játszóteret vehettek birtokba a Városháza parkjában a gyerekek 2018-ban (29, kép 31. oldalon).

A Nemzeti Civil Alapprogram támogatásával, pacséri, alsócsernátoni és helyi fafaragók összefogásával készült az a Kun kapu (30) 2008-ban, melyen keresztül északnyugati irányban elhagyhatjuk a Városháza parkját. Motívumai a ma már alig megtalálható helyi faragási mintákat őrzik. A Kun kaputól a Városházáig vezető „Csányi sétány” dr. Csányi Józsefnek, az 1934-ben alakult Városszépítő Egyesület hajdani elnökének emlékét őrzi.

4 A Nagykun Klubtól a vasútállomásig

(1500 m, 30 perc séta)

A Rákóczi és Nyár utca sarkán láthatjuk a Baptista Alapfokú Művészeti Iskolát (31). 1956-ban pártház volt, falán az akkori városunkban szerencsére vér nélkül zajló forradalmi eseményekre emlékeztet a márványtábla. A falon az iskola cégére és védettségi tábla is látható.

A mellette lévő épületben élt és alkotott Papi Lajos szobrászművész. A róla elnevezett Alkotóház (32) udvarán saját alkotásai mellett látható egy őt ábrázoló bronz szobor is. Györfi Sándor alkotása, mely az itt megrendezett XXIII. Városvédő Országos Találkozó során került felavatásra.

Az utcáról nem látható, de a használat során az előbbi épületekkel összeforrt Nagykun Klub (33) udvarán egy szabadtéri búbos kemence teremt hangulatot közösségi rendezvényekhez és mutatja be az egykor minden házban megtalálható fűtő- és sütő alkalmatosság működését. Létrejött Göncki Károly települési képviselőnek, Bana Gyula kályha- és kemencekészítő fazekasnak és sok lelkes kisújszállásinak köszönhető.

A Rákóczi utcán észak felé haladva elérünk a hajdani Bárány Szanatóriumhoz (34), mely ma orvosi rendelő, falán helyi védettséget jelölő, valamint az alapító dr. Bárány Tiborra emlékező tábla található.

A Rákóczi utcáról balra fordulva az Illéssy utcán kis sétával az Illéssy-Kossuth-emlékkapuhoz (35) jutunk. A kapu az évszázadokon át a Nagykunóság életében meghatározó szerepet játszó Illéssy család többször átalakított, Illéssy u. 52. számú háza előtt áll, emléket állítva Kossuth Lajos kisújszállási látogatásainak is.

Visszatérve a Baross utcáig, észak felé fordulva elérjük az 1898-ban telepített Erzsébet királyné ligetet (36). Neve az Erzsébet királyné iránti tiszteletet őrzi. A liget túlsóoldali bejáratánál az Országépítő Alapítvány millenniumi ajándéka, a faültető ifjak emlékét őrző kopjafa található. Itt látható egy tájékoztató tábla is, mely a liget élővilágáról, természeti értékeiről és létrehozásáról, elnevezéséről ad információkat. Felnőtt tornapálya és extrém sportpálya is gazdagítja a kikapcsolódási lehetőségek sorát a ligetben.

A Rákóczi utca másik oldalán a Kumánia Gyógy- és Strandfürdő 2012 nyarától teljesen megújulva és kibővülve, hét medencével, gyógyászati központtal és wellness központtal várja felfrissülni, pihenni és gyógyulni vágyó vendégeit (37). Mellette impozáns, 30 szobás, új, minősített gyógyszálloda, a Hotel Kumánia *** Superior kínál szálláslehetőséget. Konferencia terem, kerékpár kölcsönző és különböző sportolási lehetőségek is elérhetők.

A ligeten keresztül elérhetjük az 1905-ben épült vasútállomás (38) épületét, amely előtt a tér 2015-ben teljesen megújult, az épület teljes körű felújítása folyamatban van. Falára 2007-ben emléktábla került a Szolnok–Debrecen vasútvonal megépítésének 150. és a Kisújszállás–Kál–Kápolna vonal létesítésének 120. évfordulója alkalmából.

5 Az Izraelita temetőtől a Református templomig

(3 km, 1 óra séta)

Kis kitérővel a vasút északi oldalán elzarándokolhatunk az Izraelita temetőbe (39).

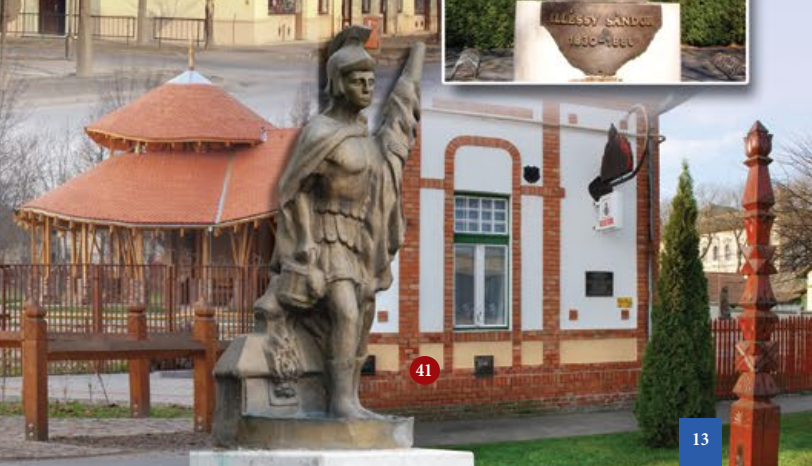
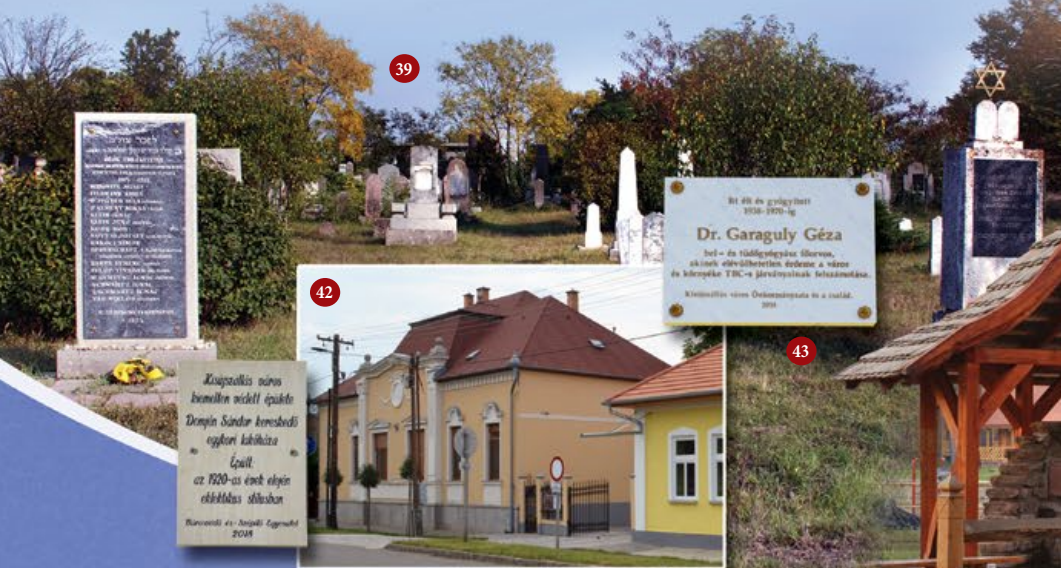
A város zsidó közösségének többsége sajnos mártírhalált halt vagy elköltözött. A temetőt néhány visszajáró rokon mellett a Városvédő -Szépitő Egyesület gondozza. A bejárattól nem messze I. és II. világháborús emléktáblák találhatók. Külön említést érdemel Oláh László helyi műköves mester restauráló munkája, aki 2009-ben a Városháza pincéjében talált, több darabra tört I. világháborús emléktáblát helyreállította és a temetőben emlékfalra helyezte.

A vasúttól az Arany János utcán a városközpont felé elhaladunk a 2010-ben elkészült Kumánia Kemping és Ifjúsági Szálláshely mellett, mely közösségi tereivel, öt téliésített minősített első osztályú faházával, három csillagos kempingjével és 15 fős telepített sátrával felejthetetlen kikapcsolódást nyújt az ideérkezőknek. A Bárány-kút (40) meleg ártézi vize gyógyító hatású.

Az Arany János utcáról jobbra tekintve, a Nyár utcán láthatjuk az egykori parancsnokáról elnevezett Porteleki László Tűzoltóaktanyát (41), előtte Szent Flórián szobrát, az épületen cégért, valamint a szentegyházi testvéregyesület ajándék kopjafáját. A gyermekorvosi rendelő, egyben orvosi ügyelet igényesen felújított, helyi védetségét élvező épületét (42) is érdemes megtekinteni az erre járóknak. A mellette álló lakóházon látható dr. Garaguly Géza tudógyógyász főorvos emléktáblája (43).

Ezután elérjük az Illéssy Sándor Baptista Gimnázium, Szakközépiskola és Szakiskolát (44). Udvarán névadójának bronz mellszobra látható, Györfi Sándor munkája.

A főutcán áll az 1926-27-ben épült Református Elemi Fiúiskola, a mostani Arany János nevet viselő általános iskola egyik épülete (45). Folyosóin egykori tanítók, igazgatók, lelkészek és a régi fiúiskola emlékét márványtáblák őrzik. Az épülettel azonos stílusú, a szemközti sarkon álló leányiskola 1944-ben kiégett, lebontották. Az iskolával átellenben láthatjuk a város másik műemlék épületét, az 1785-88 között épült Református templomot, melynek teljes tetőszerkezet és toronysüveg felújítása 2000-ben, külső homlokzati felújítása 2019-ben zajlott (46). Falán több emléktáblát is találunk, közülük az első latin nyelvű, a nyugati portikus homlokzatán található, a templom építéséről emlékezik meg. Magyar fordítása a portikus belső falán márványtáblán olvasható.

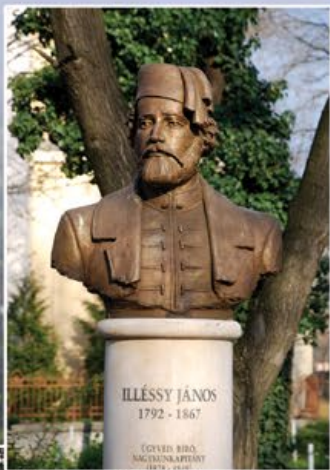
6 A Kálvin park és a Szabadság tér

(300 m séta, egy órányi látnivaló)

A Református templom mellett a 2014-ben felújított Kálvin park (47) található. Valaha itt állt a város első emeletes épülete, az 1796-ban épült református fiúiskola, ahol Arany János is segédtanítószkodott. A magyar iskoláztatásnak és a „Nagy Iskolának” emléket állító alkotást Czobor Sándor készítette 1996-ban.

Az egykori piactéren kis szoborpark alakult ki az elmúlt években. 1985-ben Kötöny király unokája címen készült Papi Lajos szobrászművész nőalakja, mely megrongálódott. Györfi Sándornak köszönhetően - aki 2008-ban helyreállította - ismét látható az eredeti másolata, a ma Kun Madonna néven ismert alkotás.

Illéssy János nagykunkapitány Kossuth kormánybiztosa és jó barátja volt. Bronz mellszobra 2003-ban készült. Átellenben, egymásra néző tekintettel állnak Kossuthal 2008 óta. Ritka, vagy talán egyedi hazánkban, hogy Kossuth Lajost, aki a város díszpolgára is, kalappal a fején ábrázolják. Mindkét alkotás Györfi Sándor szobrászművész munkája.

A város újratelepülésének 300. évfordulója alkalmából, a Városnapok rendezvény keretében került elhelyezésre Gaál Kálmán városépítő polgármester szobra. A Városvédő és -Szépítő Egyesület állította közadakozásból, alkotója Györfi Sándor.

A 19. és 20. század fordulóján Gaál Kálmán összesen 32 évig volt városunk polgármestere. A városközpont mostani arculatának kialakítása leginkább az ő nevéhez kötődik. A tér Református templommal átellenes oldalán szép századfordulós épületegyüttest találunk. 1897-ben épült a Városi Takarékpénztár (ma is bank), mellette található egy szép cégérrrel a postahivatal (48), majd az 1911-ben épült – műemléki lajstromba került – hajdani Színház és Vigadó (49), mely teljes külső és belső felújítása után impozáns, modern Kulturális Központtá vált 2015-ben, mozival, bowling pályával, cukrászda-kávézóval. Előtte a Csukás István által a magyar gyermekirodalom halhatatlan figurájává vált Bagaméri (50) fagyaltos szobra áll. (lásd 31. oldal). Végül az 1873-ban elkészült Korona Szálló (51) és vendéglő épülete látható. Ez utóbbi ma a Kossuth Lajos Baptista Általános Iskola épülete, udvar felőli falán Kossuth-reliefet találunk. Előtte áll Nagy István Zoltán alkotása, a kunok betelepülésének 750. évfordulójára készült kopjafa (52). A Kossuth utca túloldalán Pom Pom várja az iskolásokat (53, lásd 31. oldal)

7 A Református templom környéke, Régi piac, Kálvin utca

(500 m, 20 perc séta)

A Református templom tornya előtti kis téren gránitból készült '56-os emlékmű (54) található, mely a 2000. évi felállításától kezdve a városi megemlékezések helyszíne. A templom tövében padon ülő költő Kiss Tamás szobra (55) mellé ülve emlékezhetünk városunk szülöttének helyi ihletésű verseire és lelkeszi munkásságára. A 2015-ben felavatott szobor Pintér Attila alkotása.

A torony irányában nyílik a Kálvin utca. Az utca bal oldalán találjuk az Arany János nevét viselő református általános iskola központi épületét, udvarán a névadó kő mellszobrával (56), bejáratánál Arany-reliefjével, mindkettő Czobor Sándor alkotása.

Az utca jobb oldalán - a városközpontot megújító munkálatoknak köszönhetően - az 1911-ben épült, helyi védelem alatt álló régi piacsort (57) idézi meg a felújított boltsor. Egy régi képeslapról Pintér Attila szobrászművész keze nyomán szinte megelevenedik a Piacos fiú bronzszobra (58).

A Kálvin utcán kicsit továbbhaladva egykori lakása falán dr. Petkovics Tamás köztiszteletben álló körzeti orvosnak állít emléket Pintér Attila és Oláh László 2002-ben készült közös alkotása. Most Családsegítő és Házigondozó Szolgálat (59) működik az épületben, melyre cégér is felhívja figyelmünket.

Az utca végéig eljutva a sarki épületen - ma Idősek Klubja - tábla emlékeztet arra, hogy itt 1938-tól Magdolna Szülötthon (60) működött. Az Idősek Klubjától jobbra fordulva a Mikes utca végén látható a szépen felújított, helyi védettséget élvező Zöldy Gyógyszertár épülete (61).

8 A Vásár utcán a Déli temető felé

(2,5 km, 1 órányi séta)

A Kálvin utcáról a Mikes utcára jutunk. Itt fordulunk mindjárt balra, a Vásár utcára. Mintegy száz méterre a következő sarkon láthatjuk a Piculás Civilházat (62).

Az épület a város első, kispénzüek számára nyitott takarékpénztára, köznyelven „Piculás” volt. Ma a Városvédő és -Szépítő Egyesület üzemelteti civilházként, helyi védelem alatt áll. Vele szemben van a Piactér, mellette elhaladva a jobbra nyíló első utca a Rézműves utca, a saroktól második ház a Petőfi Vadásztársaság székhelye. Udvarán fekete diófából készült emlékoszlopot láthatunk (63). A Rézműves utcával párhuzamos következő utca a Betyár. A Vásár utca felőli saroktól számított első zugban található a Bocskai-ház (64), tájház, mely a XIX. századi építkezést és berendezést, valamint mesterségek műhelyeit mutatja be a látogatók számára. Benne Paszternák Attila faragásai is helyet kaptak.

A Vásár utcán végighaladva, az Ady Endre utcára betérve Kiss Tamás költő szülőházán emléktáblát (65) találunk, az udvaron még áll a költő gyermekkorában is meglévő, az általa versben is megörökített két tujafa. A Vásár utca végén jobbra fordulva eljutunk a város legnagyobb temetőjéig.

A Déli temető bejáratánál két kopjafa áll, az 1739-ben pusztító pestisjárvány áldozatainak emlékére (66). Készítette Nagy István Zoltán 1999-ben.

Ebben a temetőben nyugszanak a korábban már említett Illéssy-család tagjai az Illéssy-sírkertben (67). Fejfaik, sorsuk a magyarság, a Kunság sorsáról és szenvedéseiről mesélnek. Itt nyugszik Keszi-Hajdú Lajos lelkész-tanár, aki 1848-49-es hazafiúi tevékenységéért gályarabságot szenvedett, majd hazatért, valamint Dr. Pallagi Gyula gimnázium igazgató, Móricz Zsigmond nagybátyja is.

9 A gimnázium és környéke

(200 m, két óra látnivaló)

A Református templom mellett a főutcán található az 1893-94-ben Alpár Ignác tervei alapján készült Református Főgimnázium (68) épülete, mely helyileg védett. Homlokzatán város címer, a református egyházkerületünk és a gimnázium címere látható. A főépület és a mellette álló egykori igazgatói lakás több emléktáblát is őriz (lásd a kiadvány 26. oldalán a táblázatot). Első emeletén kivételes természetrajzi gyűjteményt találunk, mely Jermy Gusztáv nevét viseli, előzetes bejelentkezéssel látogatható. Udvarán – az egykori igazgatói lakás előtt – Móricz Zsigmond bronzba öntött mellszobrát láthatjuk. Pallagi Gyula, Móricz nagybátyja volt itt igazgató. Az író önéletrajzi ihletésű, „Légy jó mindhalálig” című regényének végén Isaák „Géza bácsi” Nyilas Misit elviszi egy másik iskolába. Így került ide Móricz is nagybátyja szárnyai alá, 1899-ben pedig itt érettségizett. Az említett regény folytatása a „Forr a bor” című, mely Móricz kisújszállási élményein alapszik.

A gimnázium épülete mellett nyílik a Pallagi Gyula tér. Itt állt egykor a helyi zsinagóga, az épület eredeti funkciója ma már nem ismerhető fel. Előtte Fekete Imre kezdeményezése és munkája nyomán 1989 óta emlékfal (69) áll a II. világháború kisújszállási zsidó áldozatainak névsorával. Az emlékfal hátoldalára és az épület falára 2009-ben három újabb márványtábla került. Kettő közülük a templom építésének körülményeit megőrkítő felújított eredeti tábla, míg az épület falára a zsinagóga eredeti állapotát bemutató vésett kép került. A munka Oláh Lászlónak, valamint a Városvédő és -Szépitő Egyesület kezdeményezésének, anyagi támogatásának köszönhető.

A Széchenyi utca másik oldalán három emléktáblát is elhelyeztünk. Az egykori középiskolai fiúkollégium (internátus) falán Karácson Béla tanárra (70), tőle jobbra két házzal a mai Gazdabolt falán dr. Rácz Ferenc orvosra (71) emlékezünk.

A következő, néhány éve felújított, ma óvodaként használt épületben lakott Szeremley Barna, a gimnázium egykori igazgatója. Emlékét, és az épület helyi védettségét márványtábla őrzi (72).

10 A Tájháztól a Csivag-érig, majd a Gyalpáron át a Nagyrétre

(kb. 25 km, egy része földút)

A főútcán továbbhaladva Karcag felé elérünk a Tájházig (73). A családi visszaemlékezések szerint 1676-ban épült, eredeti állapotában megmaradt nádfedeles Ábri-ház, jellegzetes kun parasztház. Benne gyakran alkotnak a helyi szalma- és csuhéfonók és a csipkeverők.

A város lakosainak egykor legfontosabb megélhetési forrása az állattartás, legeltetés volt. Ennek állít emléket a Tájháztól mintegy háromszáz méterre található gémeskút itatóval, amelyet 2011 tavaszán létesített a Városvédő és -Szépítő Egyesület. A faragott pásztor Nemes Sándor famíves, kutyája Rózsa Imre és Csomortán Melinda fafaragók munkája. A Pásztorkodás emlékhelyén (74) információs tábla tájékoztatja az idelátogatókat.

Valaha folyóink nem voltak gátak közé szorítva. A vasút és a főutak töltései sem védték a mocsaras vidéken a települést az áradásoktól.

A főútcán kelet felé haladva a város határát jelző tábla előtt balra fordulva, ahol az installációs táblát is találjuk (75), a vasúttal párhuzamosan a régi 4-es úton egy emléktáblát láthatunk a környezetéből alig kiemelkedő földszív tetején. 1786-ban a tiszai áradásoktól védő Mirhó-gát átszakadt. A várost a református lelkészek által irányított lakosság földgát építésével védte a víztől. A töltést olyan jó minőségben készült, hogy el nem szántott, nem művelt darabjai a mai napig láthatók, a népnyelv „Papgátnak” nevezi (76).

73

76

75

A régi 4-es főút egyre keskenyedő aszfaltsávján továbbhaladva elérünk a 2008-ban elhelyezett Nagy- és Kis- Csivag-ér helyét megjelölő táblához (77). Ezen a helyen a régi és az új 4-es (nem az elkerülő) csak mintegy 100 m-re halad egymástól. A két útra merőlegesen szinte deciméterről deciméterre változik a térszint, ezzel együtt egy több évezredes időszakos vízfolyás helyét mutatja a növényzet változása a mai kaszálón. A töltések megépítése előtt ez a két ér szállította áradások idején a víztöbbletet hol egyik, hol másik irányba. Nevük a fennmaradt mintegy 30 kun szó egyike, csillogót jelent. Az autós visszatérhet a főútra, és folytathatja útját a lecsapolt nedves rétek és mocsarak helyén zöldellő, vagy éppen az aszálytól kínlódó szántóföldek között a Hortobágy felé.

Tekintetünket jobbra fordítva tölgyerdőt pillanthatunk meg a síkságon. Erre, a Gyalpár irányába, az 1970-es évekig kisvasút haladt Dévaványára. Ma már csak műúton haladhatunk. Az út mindkét oldalán állt egykor tanyasi iskola egy-egy bekötőúton. A Nagyréten - az út bal oldalán - a Lipcsey-iskola (a mai Mária-laka bokortanyával majdnem szemben) az egyetlen református tanyasi iskola (78) működött. Az út jobb oldalán elterülő Kistréten a Göröngyösi iskola (79) állt. Emléküket tábla őrzi.

78

11 Túrkeve felé

(kb. 13 km, részben földút)

A Városházától déli irányban induló Kossuth Lajos utcán szép gesztenyefa sor alatt sétálva elhaladhatunk a Pom Pom térinstalláció (58) és a Csukás István szülőházának helyét jelölő, 2019-ben felavatott emlékfal mellett (80, lásd még a 31. oldalon).

A 38-as szám alatt található fehérre meszelt épület már 1848/49-ben is állt, kórodaként (más néven ispotályként említve) segítette a sebesültek ellátását. 2018 óta emléktábla jelzi ezt a történelmi emléket (81) az épület falán.

A Bajcsy-Zsilinszky utca sarkán a Kádas György által alapított speciális iskola falán az alapító emléktábláját láthatjuk (82).

A Túrkevére vezető úton a város határát jelző tábla után néhány száz méterrel két kunbabát találunk, amelyek 2002 óta őrzik a lovas hagyományokat ápoló Horváth-tanya bejáratát (83). A babák Györfi Sándor dekorbetonból készült alkotásai. Ugyanilyen kunbabákkal Karcag határában, a 4-es főút mellett is találkozhatunk. Ott az ősi formák után mintázott alakok a hét nagykun település irányát és címerét mutatják. 2009-ben a Kunok I. Világtalálkozója keretében kopjafa parkot és Kun világfát is avattunk a tanya bejáratánál.

A tanya melletti lovas pálya után jobbra fordulva egy aszfaltozott bekötőúton a tehenészet túloldaláig eljutva az egykori kontai tanyasi iskola 2018-ban felavatott emléktáblájához juthatunk el (84). Ez volt az öt egykori iskola közül az utolsó, melyet megjelöltünk több oda járó diák jelenlétében az Elszármazottak Találkozója keretében.

86

84

Visszatérve a műútra, Túrkeve felé folytatva utunkat a magas vezetésű öntözőcsatornán átjutva a 2010-ben avatott Bogarasi-halmot jelző táblát (85) látjuk a szérű felé balra bekanyarodva a földúton megtett mintegy 300 méter után a nagy nyárfasor tövében. A háttérben maga a halom, a ma is meglévő több ezer éves kunhalmok egyike látható. Az elnevezéssel ellentétben ezek a halmok a kunok bejövetele előtt jóval korábban, a környezetében előkerült leletek bizonyossága szerint a szarmata korban keletkeztek, „kurgánok”, temetkezési helyek voltak. A Bogarasi-halom városunk határának legmagasabb pontja, 94,4 m tengerszint feletti magasságával a környező, egykor nedves területekből kiemelkedik. A dűlőúton továbbhaladva, majd az út végén jobbra, a második útnál balra fordulva egy távoli, ferdén húzóódó erdősáv irányában eljuthatunk a Marjalaka ősi telephelyet (86) jelző tábláig. Ez a telephely jól láthatóan kiemelkedik a környék térszintjéből. A 300-400 lelkes kis település az 1705-ös rác betörések során pusztult el. Pusztai mészkből emelt templomát – benne a lakosság nagy részét is elpusztítva – felégették.

81

A Hortobágy-Berettyóig tovább haladva a folyó túlszárpartján találjuk (csak Túrkevéen, vagy Ecsegfalván tudunk száraz lábbal átkelni) Balogh János ökológia professzor emlékkövét (87).

85

A Kisújszálláson fellelhető szobrok, emléktáblák, emléktáblák, kopjafák ...

Sorsz.	Helyük	Séta	Jellegük	Témájuk	Anyaguk	Alkotójuk	Az elhelyezés időpontja
1	Szejkő-dűlő	1	emlékhely	Turgony ősi telepely	fá	Kunfa Kft. Dobák Tibor, (Kürti Rudolf)	2006.09.28.
2	Turgony volt vasútállomás felé	1	emléktábla	A turgonyi elemi népiskola emlékére	akácfa	Gál József, Kürti Rudolf, Újfalvi Béla	2013.09.14.
3	Csorba határ	1	emléktábla, emlékoszlop	A csorbai elemi népiskola emlékére, a csorbán élt családok emlékére, roszdamentes ptyékek családnévvel	akácfa, akácfa	Esztergály Bt., Kunfa Kft., Kürti Rudolf, Hegedűs Imre	2016.09.24. 2016.09.24.
4	Őrgeredő (Nagyverdő)	1	emléktábla	A tölgyes természeti értéke	fá	Fekete Imre	2005.05.01.
75	Kisújszállás keleti és nyugati bejáratánál	1, 10	installációs tábla	A testvérvárosokról	fá	Fekete Imre, nemzetközi fánagó tábor résztvevői	2000, 2001
5	Tanyai diákhonthon	1	emléktábla	helyi védettségről	márvány	Oláh László	2011
88	Ptyapang Óvoda épülete (Ifjuság u. 2.)	1	emléktábla	Alapítás 25. évfordulójára	mészko	Oláh László	2001
6	Néprajzi Kiállítóterem fala	1	emléktábla	műemlék jelleg	homokkő	Demeter József	1995.04.
			emléktábla	Pacséri kirajzás 200. évfordulójára emlékére		Papi Lajos	1986.04.20.
			emléktábla	Pacséri értékeink			
			emléktábla	Europai értékeink			
			beszélő fá	Pacséri kirajzás emlékére	fá	Fekete Imre, Dobák Tibor, KUNFA Kft.	2000.04.20.
			emléktábla plakettel	Zsoldos István emlékére	gránit, bronz	Rózsa Imre, Csomortán Melinda	2000.04.15
7	Petőffy u. 30.	1	emléktábla	Vajda Lajos emlékére	márvány, bronz	Oláh László, Pimér Attila	2005.09.16.
8	48-as Olvasókör, Jókai u. 35.	1	emléktábla	Az alapító vörössipkás homvédek emlékére	műkő	Pimér Attila	2016.07.22.
9	Művelődési és Ifjúsági Központ utcai homlokzat	1	emléktábla	Az I. vh.-ban hősi halált halt iparos ifjak emlékére	márvány	Demeter József, Demeter Sándor	1998.03.15.
			emléktábla	Kisgazda Part alakulása	márvány		1920-as évek, 2001. (újra helyezés)
10	Katolikus templom	2	emléktábla	Római katolikus	épület	Wind István	2008.03.22.
11	KUNSZÓV-épület (Várady-féle ház)	2	emléktábla	Burai Zoltán cigányprímás emlékére	gránit	Oláh László	1899
11	KUNSZÓV-épület (Polacsek féle ház)	2	céger	60 éves a KUNSZÓV	kovácsolt vas	Czepán Lajos	2006.09.27.
12	Kossuth Lajos Baptista Általános Iskola,	2	szökőkút	Pávás díszkút	homokkő, bronz	Czobor Sándor	2008.10. 2003.04.30.
13	Autóbusz Állomás	2	emléktábla	az építés adataival			2000
14	Városháza parkja	2	emlékmű	II. világháború áldozatainak emlékére	kő, bronz	Gyórfi Sándor és Gyórfi Lajos	1992.12.20.
15	Városháza parkja	2	emlékmű	I. világháború áldozatainak emlékére	bronz	Tápai Antal	1941
16	Városháza parkja	2	szökőkút	fényjátékos	beton, mészko	S-tér Kft. Hajdú Nagy Gergely és a Ganz-Hydro Kft. Szites Sándor	2017.09.27.
17	Városháza parkja	2	emlékmű	1848-as hősek tisztelére (belül Diós Kiss Mihály síremléke)	mészko	Papi Lajos	1948.03.15.
18	Városháza parkja	2	szobor	Arany János	bronz	Ispánki József	1967
19	Városháza parkja	2	szobor	Móricz Zsigmond	aluminium	Somogyi Árpád	1957.08.20.
20	Városháza parkja	2	emlékmű	Országzászlós trianoni emlékmű	bronz, kő	Gyórfi Lajos, Varga Imre, Bácsi Lajos	2010.06.04.

21	Városháza	3	szobor	Isván király	körtefa	Papi Lajos	1972
			városcímer	Kisújszállás címere	diófa	Czobor Sándor	1992
			emléktábla	1848-as centenárium	márvány	országsszerte azonos	1948
			szobor	Kötöny vezér	andezit	Papi Lajos	1972
			emléktábla	kettős címer	mészko	Papi Lajos	1985
			emléktábla	műemlék, helyileg védett	márvány	Oláh László	2014.04.17.
			kiállítás	kun települések címerei	szalma	Szalma- és Csunefonók	2009.09.
22	Városháza parkja	3	városmakett	humán napóra és városmakett	kő, bronz	Pimér Attila	2014
23	Móricz Zs. Ref. Koll. Szabadság téri épülete	3	emléktábla	helyi védettségről	márvány	Oláh László	2008.04.
24	Városi Könyvtár	3	szobor	Kajla keszke és Süni	bazalt, gránit	Papi Lajos	1973, 1976
25	Városháza parkja	3	céger	Az olvasás szimbóluma	réz	Czobor Sándor	1996
26	Városháza parkja	3	emlékövek	Kunkapányok emlékére	mészko	Oláh László	2007.04.
27	Városháza parkja	3	szobor	Szent István mellszobra	mészko	Czobor Sándor	2000.08.17.
			építmény	Zenepavilon	fá, zsinidely, rheizink lemez	Németh Mária, Pallaghy Kata	2014
28	Városháza parkja	3	emlékő	Semmelweis Ignác emlékére	mészko	Oláh László	2007.07.01.
29	Városháza parkja	3	mesefigurák	Süsi játsszóter	üvegszál erősítéssel készült kompozit	Jarosch Imre	2018.06.29.
30	Városháza parkja, Dr. Csányi József sétány	3	kunkapu	Nyitott Kapu Európába	akácfa	nemzetközi fánagó tábor résztvevői	2008.05.
31	Baptista Alapítókú Művészeti Iskola	4	céger	Zenére utaló violinfülcs	réz	Czobor Sándor	
32	Papi Lajos Alkotóház és Kiallító terem kertje	4	emléktábla	'56-os forradalom emlékére	márvány	Demeter József, Demeter Sándor	1996.10.23.
33	Nagykun Klub	4	kemence	Papi Lajos emlékére	bronz	Gyórfi Sándor	2004.08.05.
34	Bárány Szanatórium, most orvosi rendelő	4	védettségi tábla	bübos kemence	tégla, agyag	Gönczi Károly, Bana Gyula + 30 fő	2009
			emléktábla	dr. Bárány Tibor	márvány	Oláh László	2008.04.
35	Illéssy u. 52. előtt az utcán	4	emlékkapu plakettel	Kossuth Lajos látogatásának emlékére	márvány	Oláh László	2016.11.11.
36	Erzsébet Királyné liget	4	koplatfa	A millennium és a fájlító diákok emlékére	kő, bronz	Gyórfi Sándor	1999.10.08.
37	Kumánia Gyógy- és Strandfürdő	4	díszkút	országnos kút	fá	Országépítő Alapítvány ajándéka	2002.05.03.
			szobor	Nőialakos szökőkút	bronz, márvány	Gyórfi Lajos	2012
			szobor	Kavicsdobáló (kaeszó) fiú	műkő	Papi Lajos	1968
			szobor	Hajnal	bronz	Komporsik János	1967
			szobor	Kecskés kút (eredetileg Híd u.)	mészko	Nagy Sándor	1967
			dombormű	Kumok bejövetele	márvány	Papi Lajos	1983
			emléktábla	Baross Gábor emlékére	öntöttvas	Gyórfi Lajos	2012
38	Vasútállomás	4	emléktábla	vasútépítések évfordulóit	márvány	országsszerte azonos	1998.06.26.
39	Izraelita Temető	5	emlékmű	II. világháború zsidó áldozatai emlékére	mészko, márvány	Oláh László	2007.11.23.
			emlékmű	I. világháború zsidó áldozatai emlékére	beton, márvány	Oláh László (felújított)	2009.07.12.

A Kisújszálláson fellelhető szobrok, emléktáblák, emléktáblák, kopjafák ...

Sorsz.	Helyük	Séta	Jellegük	Témájuk	Anyaguk	Alkotójuk	Az elhelyezés időpontja
40	Bárány-kút	5	szobor	Bárányfej vízköpők (2)	bronz	Pintér Attila	2010
41	Tűzoltóság	5	céger szobor	Tűzoltóság Szent Flórián	réz fa	Czobor Sándor Szentgyörgyi tüzoltók adománya	1992 2002.09. 2000.09.
42	Gyermekorvosi rendelő	5	emléktábla	Testvérkapcsolat emlékére helyi védettségről	márvány	Oláh László	2018.04.20.
43	Nyár u. 5.	5	emléktábla	dr. Garaguly Géza emlékére	márvány	Oláh László	2014
44	Illéssy Sándor Baptista középiskola udvara	5	szobor	Illéssy Sándor	bronz	Györfri Sándor	2001
45	Móricz Zsigmond Református Kollégium (eredetileg fiúiskola) Arany J. u. 1. sz. alatti épületének emellete	5	emléktábla	„Itt állott az az iskola...”	márvány	Demeter József	átéltelve 1926-ban 2003.10.04.
			emléktábla	Nagy Dezső emlékére	márvány	Demeter József	1939?
			emléktábla	Bodor Lajos emlékére	márvány	Demeter József, Demeter Sándor	1996.06.08.
			emléktábla	H. Tóth István emlékére	mészko	Demeter József, Demeter Sándor	1996.11.09.
			emléktábla	Toroczky Lajos, Toroczky Endre emlékére	mészko	Oláh László	2017.10.26.
			emléktábla	Nt. Lőrincz Gáspár emlékére	gránit	Oláh László	2017.10.26.
46	Református templom	5	emléktábla	A műemlék jellegre utal	márvány	Demeter József, Demeter Sándor	1996.04.18.
			emléktábla	Európai értékeink	fa	Fekete Imre, Dobák Tibor, Kumiá Kft.	2001.04.20.
			emléktábla	13-as Jászkun huszarak emlékére	gránit	Nemes I.-Papi Lajos-Dávid Endre	1938-39
			emléktáblák	Templom építés 150. évfordulója	márvány, tölgyle	1. Bácséri (Pacséri)	1992
			emléktábla	a templom építéséről	márvány	2. Négyfalut Gyűlékezések adománya	1877?
			emléktábla	a templom építéséről magyar fordítás	márvány	Oláh László	2018
47	Kálvin tér	6	szobor	Közkút	sültő	Papi Lajos	1985
			emlékkő plakettel	A magyar iskolázás ezer éve és Arany János tanítószkodása	márvány	Czobor Sándor	1996.11.05
			szobor	Kun madonna (másolat)	dekorbeton	Papi Lajos	2009.04.17.
			szobor	Kötöny király unokáját (eredeti)	márvány	Györfri Sándor	2008.03.15.
			szobor	Kossuth Lajos	bronz	Györfri Sándor	2013.10.06.
			szobor	Illéssy János	bronz	Györfri Sándor	2017.08.17.
			szobor	Gaal Kálmán	bronz	Györfri Sándor	1990 (?)
48	Postahivatal	6	céger	A posta „hollója”	fa, réz	Czobor Sándor	2009.04.17.
49	Vigadó homlokzat	6	emléktábla	helyi védettségről	márvány	Oláh László	2009.04.17.
			emléktábla	helyi védettségről	márvány	Oláh László	2009.04.17.
50	Szabadság tér	6	szobor	Bagaméri Mihály emlékére, Csukás Istvánnak tisztelegve	bronz	Pintér Attila	2013.09.28.
			relief (dombormű)	Kossuth Lajos	Gipsz,	Czobor Sándor	1996.09.12.
51	Kossuth Lajos Baptista Általános Iskola (Kossuth u. 2.)	6	emléktábla	A kunok betelepülésének 750. évfordulója	aranyozva	Nagy István Zoltán	1993.
52	Szabadság tér (eredetileg Városháza parkja)	6	kopjafa	Pom Pom, Csukás István mesefigurája	fa	Nagy István Zoltán	1993.
53	Szabadság téri lakótelep	6	installáció		vas	Pintér Attila	2016.09.23.

54	Református templom tornya előtt	7	emlékmű	1956-os emlékmű	gránit	Flüge István	2000.10.23.
55	Református templom tornya előtt	7	szobor	Kiss Tamás költő	bronz	Pintér Attila	2015.10.23.
56	Móricz Zsigmond Református Kollégium Arany János Ált. Isk. épülete	7	szobor (mell) szobor (fej)	Arany János ember fej	kő fa	Czobor Sándor	2000.06. 1980
			emléktábla, relief	Arany János	gipsz, aranyozva	Czobor Sándor	2000.06.
57	Régi Piacsor	7	emléktábla	helyi védettségről	márvány	Oláh László	2017.04.21.
58	Kálvin u.	7	szobor	Piacos fiú	bronz	Pintér Attila	2014
59	Családségi és Házigazdász Szolgálat	7	emléktábla	Dr. Peckovics Tamás	kő, bronz	Pintér Attila, Oláh László	2002.09.29.
			céger	A család összetartozása	réz	Czobor Sándor	1995.
60	Magdolna szülőotthon, ma idősek klubja	7	emléktábla	Alapítás, működés emlékére	gránit	Oláh László	2006.12.12.
61	Zöldy gyógszertár	7	emléktábla	helyi védettségről	márvány	Oláh László	2013.04.19.
62	Piculás Civilház	8	emléktábla	helyi védettségről	márvány	Oláh László	2016.04.24.
63	Petőfi Vadászársaság Rézműves u. 13.	8	emlékoszlop	a vadászársaság fennállásának 65. évfordulója	fekete díó	Monoki Kálmán, Turi János, Paszternák Attila	2012.08.27.
64	Boeskaai zug	8	kiállítóhely	Boeska-ház	parasztház		2015.10.10.
65	Ady Endre u. 15.	8	emléktábla	Kiss Tamás emlékére	márvány, bronz	Oláh László, Pintér Attila	2012.09.
66	Déli temető	8	Kopjafa, kapu oszlop (2)	a nagy járványok áldozatainak	fa	Nagy István Zoltán	1999.10.30.
67	Déli temető	8	Illéssy-sírkert	az Illéssy család temetkezési helye	újratemetésekkel alakult ki		1907
68	Móricz Zsigmond Református Kollégium (Széchenyi u. 4.)	9	címer (?) emléktábla emléktábla emléktábla emléktábla (ide helyezve) emléktábla emléktábla emléktábla emléktábla szobor szobor	város-, egyházterület és a gimnázium helyi védettség I. világháború áldozatai II. világháború áldozatai Nagy László pedagógus, pedagógiai kutató Móricz Zsigmond Pallagi Gyula emlékére Bareza István és Bareza Geodeon emlékére Móricz Zsigmond diákszobája Móricz Zsigmond mellszobra Móricz Zsigmond Móricz Zsigmond	márvány márvány márvány márvány márvány fa patinázott gipsz diófa bronz	Czobor Sándor Oláh László Oláh László Oláh László Oláh László Oláh Miklós, Oláh László Papi Lajos Papi Lajos Papi Lajos Papi Lajos Papi Lajos Papi Lajos Papi Lajos Papi Lajos	2010 1990 2010 1996.06.22. 1982., 2001.06.26. 1952.09. 2001.06.26. 2013.06.22. 1979.05.30. 1975. 1979.05.30. 1996.09.01.
69	Pallagi Gyula tér	9	természetrajzi gyűjtemény emlékfal	Jermy Gusztáv Természetrajzi Szertár A holokauszt kistíjzállási áldozatainak emlékére A zsmagóga építése emlékére A zsmagóga emlékére	márvány gránit	Papi Lajos szobrárt bronzba öntötte Györfri S.	1894.09.14. 1989.06.25. 2009.07.12. 2009.07.12.

A Kisújszálláson fellelhető szobrok, emléktáblák, emlékhelyek, kopjafák ...

Sorsz.	Helyük	Séta	Jellegük	Témájuk	Anyaguk	Alkotójuk	Az elhelyezés időpontja
70	Középiskolai Kollégium	9	emléktábla (Széchenyi u.) szobor (Dózsa Gy. u.) szobor (Dózsa Gy. u.)	Karácson Béla igazgató emlékére Kompozíció (Zsúri) Térplasztrika	márvány diófa gyökér mészko	Oláh László Papi Lajos Papi Lajos	2009.07. 1968 1982
71	Széchenyi u. 5.	9	emléktábla	dr. Rácz Ferenc	márvány	Oláh László	2017.11.13.
72	Petőfi Óvoda (volt Szeremley ház)	9	emléktábla	helyi védettségéről	márvány	Oláh László	2012.04.27.
73	Tájház (Abr-ház)	10	emléktábla cégér emléktábla	Európai Értékeink Tájház helyi védettségéről	fa fa, réz márvány	Fekete Imre, Dobák Tibor, Monoki Kálmán Czobor Sándor Oláh László	2000.04.18. 1996 2008
74	Pásztorokdás Emlékhely	10	szobor	Kun pástor és kutyája a gémeskútmal	fa	Nemes Sándor, Rózsa Imre, Csomortán Melinda	2011.04.20.
75	Kisújszállás keleti és nyugati bejáratánál	1, 10	installációs tábla	a testvérvárosokról	fa	Fekete Imre, nemzetközi fűragó tábor résztvevői	2000., 2001.
76	Régi 4-es út mellett (kelet felé, a város táblát elhagyva kb. 200 m)	10	emlékhely	„Pap-gátya”, árvízi védekezés emlékére	fa	KUNFA, Dobák Tibor, Kürti Rudolf	2004.09.26.
77	Csvag-dűlő	10	emlékhely	Nagy- és Kis-Csvag-ér ősi medre	fa	KUNFA dolgozói és Kürti Rudolf, EPOSZ Kft.	2008.09.28.
78	Naagyret	10	emlékhely	Lipseye iskola	fa	Esztergál Bt., Kürti Rudolf	2014.09.21.
79	Göröngyös dűlő	10	emléktábla	A göröngyösi tanyai elemi népiskola eml.	fa	Kunfa Kft., Kürti Rudolf	2012.09.30.
80	Kossuth Lajos u. 30. előtt	11	emléktábla	Csukás István szülői házának helye	tégla, cserép	VGN Kft.	2019.04.19.
81	Ispottai ház Kossuth Lajos u. 38.	11	emléktábla	az 1848/49-es katonai köröri emlékére	fa	Oláh László	2018.11.12.
82	Kádas György Altagános iskola	11	emléktábla plakettel	Kádas György alapító emlékére	márvány, bronz	Czobor Sándor	2003.11.
83	Horváth tanya	11	szobor (2) Kopjafák, kunok világlátója pusztai oltár Nádor huszár emléktábla	Kun babaik Kunok I. Világlátóközjára és a kunok betelepülésének 770. évfordulójára Kunok II. világlátóközjára Szabadságharc emlékére A kontari elemi népiskola emlékére	kő Kő, fa vas, kő műanyag akacfa fa, gyepi mészkő	Györfi Sándor Kun fűragók és Györfi Sándor Györfi Sándor Haditörténet Intézet ajándéka 2008 Esztergál Bt., Kunfa Kft., Kürti Rudolf 2000.09.21. 2008.09.23.	
84	Ignó dűlő	11	emléktábla	Marjalaka ősi telephely	fa	Monoki Kálmán, Kása Imre	2018.09.21.
85	Marjalaka dűlő	11	emléktábla	Marjalaka ősi telephely	gyepi mészkő	Monoki Kálmán, Kása Imre	2000.09.23.
86	Bogarasi dűlő	11	emlékhely	Bogarasi halom	fa	KUNFA dolgozói és Kürti Rudolf	2010
87	Hortobágy-Berettyő, Putri dűlő	11	emlékmű	Dr. Balogh János	andezit, bronz	Györfi Sándor	2003.08.15.

Mesefigurák és emlékek Csukás István szülővárosában

(1200 m, 20 perc séta)

Csukás István A Nemzet Művésze, Kossuth-díjas író, költő 1936-ban született Kisújszálláson egy kovácmester fiaként. Gyermek- és ifjúkorát a Kossuth Lajos utcai szülői házában töltötte, melynek helyét 2019-től emlékfal jelöli (80). Innen a városközpont felé indulva a Szabadság téri lakótelep emeletes épületei előtt várja az iskolába igyekvőket Pom Pom, Pintér Attila szobrászművész installációjában testet öltve, melyet a 26 részes, 1978 és 1981 között készült Pom Pom meséi rajzfilmsorozat mese-figurája ihletett (53). A Kossuth utca elején a Vigadó felé fordulva találkozhatunk Bagamérivel (50), a fagyaltossal, Csukás István Keménykalap és krumpliorr című ifúsági regényének (1973), majd a belőle készített négyrészes tévésorozatnak (1974) Alfonzók alakításában országosan ismertté vált alakjával. Az utcaszobor szintén Pintér Attila alkotása. Érdekesség, hogy nemcsak az író, hanem maga az irodalmi alakot ihlető személy – Bagaméri Mihály (1890-1950) – is Kisújszálláson élt és mérte fagyaltját.

A Városháza északi oldalán – a gyerekek nagy öröme – a Süssü, a sárkány című bábfilmsorozat (1977-1984) számos szereplőjével találkozhatunk. A minden igényt kielégítő, az országban egyedülálló Süssü játszótéren (29) mindig sok kisgyermekes családdal találkozhatunk. Avatására 2018-ban került sor.

Az itt felsorolt emlékek, alkotások mellett egy 2019-ben megjelenő kötettel is tisztelgünk Kisújszállás szülőttének kiemelkedő munkássága előtt. Csukás István – városunk díszpolgára – mindig is szívében hordta, hordja szülővárosát. Le sem tagadhatja kun eredetét izes beszédével, megjelenésével. Rigmus két hangra című versében így ír szülővárosáról:

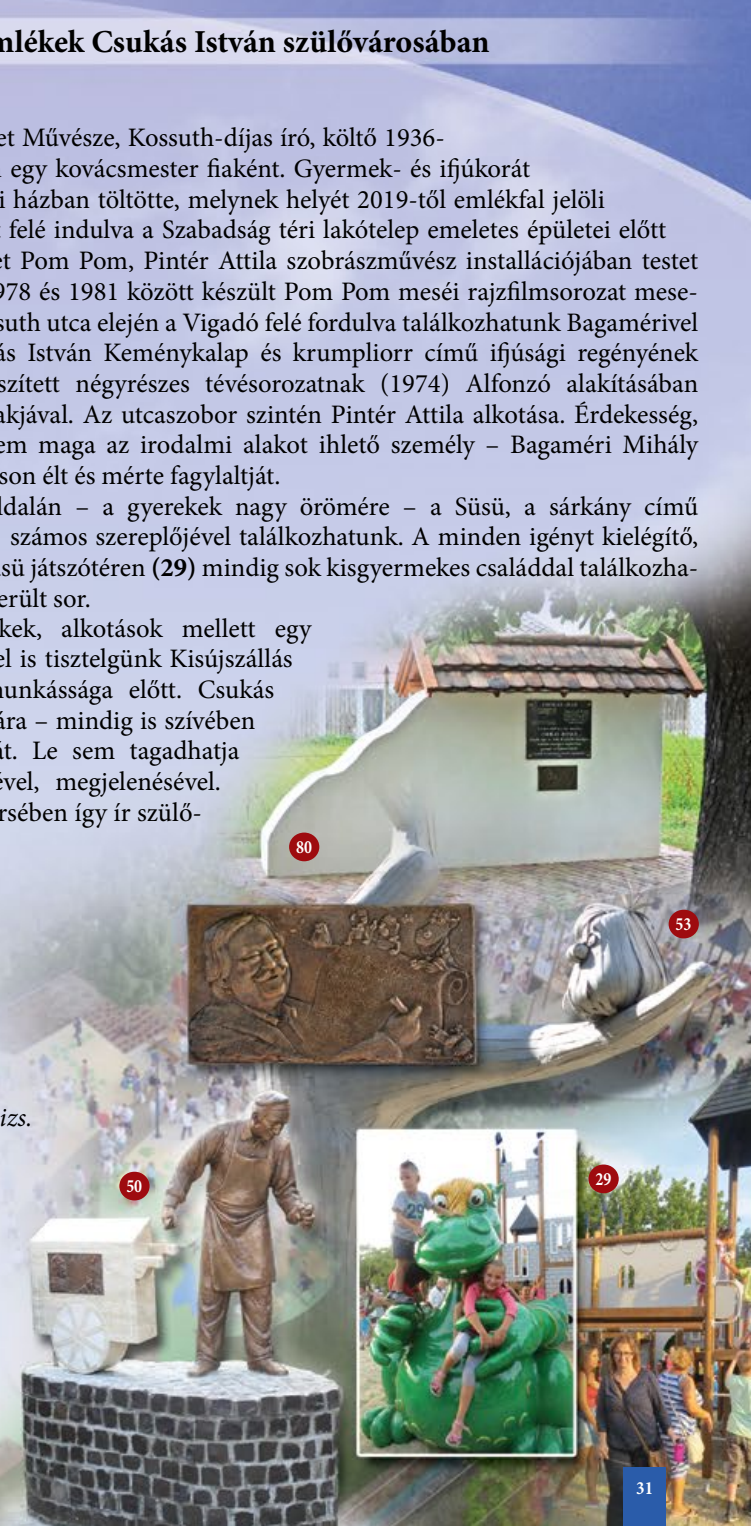
„Köd előttem, köd utánam,
örökké él, amit láttam,
közöttük is kiváltságos
helyet foglal el a város!

Nem valami előkelő,
parkja is libalegelő,
hörcsögrágt a határ is,
summa: nem olyan, mint Párizs.

...

Bár én a vonatra szálltam,
ezt-azt ettem, itt-ott háltam,
voltam így-úgy s tudom,
végül szemem fénye elsötétül,

de boldog én csak ott voltam,
honnan vétettem, a porban,
szívemben hát kiváltságos
helyet foglal el a város!”

„FOGYASSZA A HAZAIT, FŐZZÖN NAGYKUN RIZST”

A második világháború után Kreybig Lajos és Obermayer Ernő kutatásai nyomán kezdtek el (újra) a rizstermesztést Magyarországon, ami a Hortobágy-Berettyó völgyében 1948-tól terjedt el. „Kisújszálláson a Földműves szövetkezet keretében 1948-ban alakultak meg az első földbérlet csoportok, zömmel rizstermesztési céllal. A későbbiek során ezek képezték a magját az alakuló termelőszövetkezeti csoportoknak.”

A mai napig nagy hangsúlyt fektet a rizstermesztésre a Nagykun 2000 Mg. Zrt.

Hazánk meghatározó rizstermesztője és -feldolgozójaként összesen 1658 hektár beépített rizsteleppel rendelkezik, melyből 540 hektár bio minősítésű terület.

A saját területükön megtermelt, valamint a hazai termelőktől vásárolt alapanyagot kisújszállási és mezőberényi üzemekben dolgozzák fel.

A szántóföldtől az asztalig nyomon követett minőségirányítási rendszerrel rendelkeznek, így kínálják vásárlóiknak a megbízhatóságot. Üzemegységeikben kizárólag rizzsel dolgoznak a gluténmentesség miatt, elkerülve a keresztzennyeződést.

Termékeik egytől egyik kiváló minőségű magyar termékek, palettájukon megtalálható: barna rizs, „A” és „B” minőségű fehér rizs és különböző szemcseméretű rizslisztek bio és konvencionális minőségben. Magyarországi áruházcsoportokban, és üzemeinkben is megvásárolhatók termékeik.

Próbálja ki a hazai jó minőségű Nagykun rizs termékeket, gluténérzékenyek is fogyaszthatják!

„INDIÁN RIZS, A RIZSEK KAVIÁRJA”

Kisújszállástól északra, a varjasi határrészen a hagyományos szántóföldi kultúrák számára kedvezőtlen ökológiai adottságú, ám jó rizstermő területeken, indián rizs (vadrizs) termesztése folyik, mellyel a világon csak három helyen találkozhatunk (USA, Kanada és Kisújszállás)! Hasonlóan a kukoricához és burgonyához, ez is Észak-Amerikából származó, tavaiban őshonos, izgalmas vadvízi növény. Az indián rizs talajhoz jól alkalmazkodó, számtalan színben pompázó növény, termése kedvező biológiai értékű, dióhoz hasonló ízű szemtermés.

A termőterületen igen gazdag a madárvilág, többek között szürke gém, kócsag, hattyú a ritka székicsér is él itt. A vizes élőhely kedvez a mocsári gyomoknak is, így a színes vadrizs állomány között felfedezhetjük a virágkákát, békatutajt, rucaürmöt is. Magyarország legnagyobb ismert négylevelű metyegfű populációja szintén itt található.

A város északi iparterületén, Faluszigeten, a Nyitrai-gödör szomszédságában, Európa egyetlen indián rizs feldolgozó üzeme működik. A gasztronómiában különleges csemegének számító gabona termesztése az Amerikában élő üzletemberben, Molnár Miklósban foglalmazódott meg először.

A szükséges tanulmányok pozitív eredményét követően 1989-ben Kertész Ferenc kezdte meg az első termesztési kísérleteket Kisújszálláson, így a térségben a fehér rizs mellett megjelent, majd meghonosodott az indián rizs. Az üzem, termelőivel közösen egy vertikálisan integrált egységet alkot, a vetőmag szaporítástól a termesztésen át egy korszerű vadrizs malomig.

A reformkonyhák kedvelői szívesen kóstolják meg és építik be mindennapi étrendjükbe, vagy desszertekbe, édességekbe a magas tápértékű, vitaminokban és ásványi anyagokban gazdag gabonát. Számos vezető európai rizs és ételmárka beszállítója az üzem. Hazánkban nagyobb áruházakban, bioboltokban és a kisújszállási üzemből vásárolható tisztán, valamint fehérizzsal keverve.

Civil szervezetek, rendezvények Kisújszálláson

Kisújszállás gazdag civil élettel, nagy hagyományú szervezetekkel rendelkezik. A legrégibbi egyesületek, valamint a legnagyobb taglétszámú szervezetek mellett kialakult egy olyan hálózata a civil közösségeknek, amelyekben mindenki megtalálhatja a neki megfelelő társakat, bemutatkozási, tevékenységi lehetőséget.

Ezek a közösségek családtagjaikon, munkatársi-, baráti társaságaikon, egy-egy személy több szervezetben fenntartott tagsága vagy a szervezetek partnerkapcsolatai révén rendszeresen megjelennek a város, vagy tágabb környezetünk közössége előtt. Fellelhetjük képviselőiket a város széles közönsége számára szervezett nagy rendezvényeken is. Több szervezet ötlete nyomán mára hagyományossá váló rendezvények, kezdeményezések honosodtak meg városunkban és a Nagykunságban, mint például a Nagykunsági Hagyományörző Bál, melyet a Városi Nyugdíjas Klub kezdeményezett még 2000-ben.

Ismertető füzetünkben egy-egy széles közönséget vonzó rendezvény kapcsán igyekszünk felvillantani a Kisújszálláson működő, az idelátogatók számára is érdeklődést keltő szervezeteket és legjellemzőbb tevékenységeiket. Pontos elérhetőségeket a www.kisujszallas.hu oldal Civil szervezetek menüpontja alatt találhatnak.

Néhány év alatt Kisújszállás legnagyobb szabadtéri közösségi rendezvényévé nőtte ki magát az őszi Kivilágos Kivirradtig Fesztivál. A káposztás ételek és a hagyományos bográcsos étek főzőversenyén a magán társaságok és számtalan vidéki csapat mellett csaknem minden helyi közösség képviselteti magát, közel száz sátorban rotyog a finom étel ilyenkor. Igazi szakmai műhely az előadással, bemutatóval és komoly értékeléssel szervezett pálinkaverseny. A legkülönbözőbb előadóművészek, hagyományörzők, kézművesek, árusok szó szerint „kivilágos kivirradtig” szolgálják a több ezer fős közönséget. Külön említést érdemelnek a Nagykun Táncegyüttes tagjai, akik több korcsoportban működtetnek néptáncsoportot, műsoraikkal elmaradhatatlan szereplői a városi rendezvényeknek. Alkonyat felé még ágyúsztót is produkálnak a Szabad Lovagok Rendjének tagjai, akiknek középkori hadibemutatója és műremekszámba menő kovácsmunkáik messze az országhatáron túlra is eljutnak. A hagyományos kutyafajták tenyésztőit tömörítő egyesületek, valamint a Kutyabarátok Egyesületének képviselői is bemutatkoznak a rendezvényen.

A Kisújszállási Önkéntes Tűzoltó Egyesület mind a határon túli kapcsolattartásban, mind a városi rendezvényeken szervezett bemutatókkal megbízható szereplője a város közösségi életének.

Sokaknak segítenek, egész évben részt vesznek rendezvényeken a Karitatív Önkéntesek Klubjának tagjai, akik véradást, egészségméréseket és tanácsadást szerveznek.

Vannak, akik teljesen önálló szervezésű, ám széles rétegek számára nyitott rendezvényeket visznek sikerre évek óta.

Civil szervezetek, rendezvények Kisújszálláson

A Városvédő és -Szépítő Egyesület számos rendezvénnyel, többek között a 33 éve folyamatosan szervezett nyári városszépítő táborral, szobor- és táblaavatásokkal, kiállításokkal, fáklyás felvonulással, díjak adományozásával vesz részt a város életében. Áprilisban, a Szent Györgynapi kihajtáshoz kötődő rendezvénnyel várják az érdeklődőket. A pásztorkodás emlékhelyként felújított gémeskút és környéke ilyenkor benépesül. Főzés, víz húzó verseny, állatbemutató, karikáscsörgető verseny társul a rendezvényhez. Rendszeresen bemutatkoznak itt a Morgó Kosárfonó Kör, valamint a Szalma- és Csuhéfonók Egyesületének tagjai és a Nagykun Nádor Huszár Közhasznú Egyesület lovas hagyományőrző tagjai is.

Lovasokkal a Túrkeve felé vezető út melletti Horváth tanyán is találkozhat az érdeklődő. Minősített lovasjász pályával, jurttakkal, őshonos állatokkal, kemencével, fogathajtásra és díjugratásra is alkalmas pályával rendelkezik a létesítmény. Pusztabuszos és lovaglási lehetőséget is tudnak biztosítani a városba látogatók számára. Bátran kereshetik a fogathajtókat is hasonló témában.

Ősszel várják az érdeklődőket a Kisújszállási Lövészklub Modellező Szakosztályának tagjai a Dévaványa felé vezető út melletti mezőgazdasági repülőtéren. Itt a legkülönbözőbb repülőmodellekkel és ügyes irányítóikkal találkozhat a közönség. Májusban hajómodelljeikkel országos verseny keretében mutatkoznak be a Kumánia Gyógyvíz Strandfürdő csónakázótáján. A klub légfegyveres, íjász- és futóvadlövő versenyeket, valamint izgalmas airsoft játékot is szervez.

A Petőfi Vadásztársaság vendégvadászok számára legvonzóbb vadjai a szép agancsú őzbakok és a rizsföldek közelségében vadászható récék és ludak. A társaság által üzemeltetett koronglőtéren változatos lövészetek szervezhetők.

A 48-as Olvasókör a város legrégebbi egyesülete. Országosan is jól ismert asszonykórusa és férfi dalárdája számtalan rendezvény fellépője, akik emellett országos népdalköri találkozót és aratóversenyt is rendeztek.

Szintén a városi és környékbeli rendezvények elmaradhatatlan résztvevői a debreceni Virágkarneválon is évek óta sikerrel szereplő Mellofon Fúvóegyüttes és a megyei kórustalálkozót is szervező Phoenix Vegyeskar, illetve a Phoenix Kulturális Egyesület. Önálló koncertjeik nagy sikert aratnak a közönség körében.

Az Ipartestület a háború előtti idők hagyományára visszatekintve szervezi meg évről évre a város kézműveseinek munkáiból álló kiállítást. Bemutatkoznak itt a csipkeverők, foltvarrók, szövők, hímzők, faragók, bórdíszművesek stb. is.

A V-076 Galambtenyésztő Egyesület évek óta rendez országos galambkiállításokat, amelyeken egyéb díszállatok is láthatók. Külön, de legalább olyan eredményesen tevékenykednek az R-5 Postalalambsport Egyesület tagjai is.

A Kossuth Fotóklub a Fényképezés örömei címmel rendez színvonalas fotókiállításokat a nagyközönség és versenyeket a fotósok számára. A Kisújszállási Református Egyházközséggel karöltve országos érdeklődés mellett nagy sikerrel rendezik nyárutón az Ökomenikus fotókiállítást a Református templomban.

A Kisújszállási Sportegyesület szakosztályai sok emberrel vannak kapcsolatban. Céljuk a mozgás megszerettetése és életformává tétele. Tenisz, kosárlabda, asztalitenisz, labdarúgó, sakk, extrém sport szakosztályok működnek eredményesen. A Kisújszállásra látogatókat műfüves pályával, teniszpályákkal, extrém sport-pályával várják.

A Móricz DSE és az Arany DSE az iskolai sport szervezése mellett a város és az ide látogatók érdeklődésére is számot tarthat. Mászófállal, műfüves pályával rendelkeznek. Egyszerre akár 30 fő számára is tudnak kenuzást szervezni, vízibázisuk a Hortobágy-Berettyó partján az alföldi kéktúra útvonala mellett található néhány kilométerre a Dévaványai Tűzokrezervátumtól.

A Kisújszállási Súlyemelő és Szabadidő SE igazi utánpótlás-nevelő központ, országos versenynek és edzőtáboroknak is helyet adnak. Sportáguk művelése mellett egyéb szabadidős rendezvények szervezésében is otthonosan mozognak.

© FIRBÁS-TÉRKEP-STÚDIÓ 2013

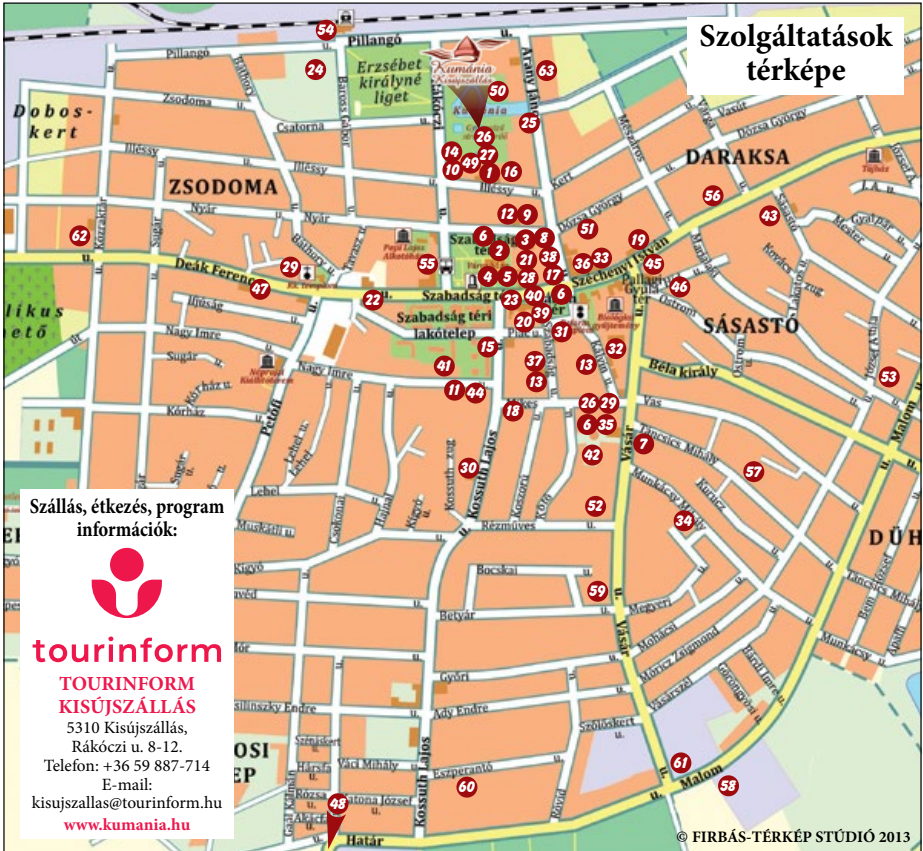
Emlékhelyek a határban

© FIRBÁS-TÉRKEP-STÚDIÓ 2013

1 Szejkő-dűlő, Turgony őszi telephely	31 Baptista Alapfokú Művészeti Iskola	60 Magdolna szülőotthon (Idősek klubja)
2 Turgonyi elemi népiskola emléktáblája	32 Papi Lajos Alkotóház és Kiállító terem	61 Zöldy Gyógyszertár
3 Csorbai emléktábla, emlékoszlop	33 Nagykun Klub	62 Piculás Civilház
4 Óregerdő (Nagyerdő)	34 Bárány Szanatórium	63 Petőfi Vadásztársaság
5 Tanyai diákotthon	35 Illéssy-Kossuth-emlékkapu	64 Bocskai-ház
6 Néprajzi Kiállítóterem	36 Erzsébet királyné liget	65 Kiss Tamás emléktábla
7 Vajda Lajos emléktábla	37 Kumánia Gyógy- és Strandfürdő	66 Déli temető
8 48-as Olvasóköz	38 Vasúttállomás	67 Illéssy-sírkert
9 Művelődési Ház	39 Izraelita Temető	68 Móricz Zsigmond Református Kollégium
10 Katolikus templom	40 Bárány-kút	69 Holokauszt emlékfal
11 KUNSZÓV	41 Tűzoltóság	70 Karácson Béla emléktábla
12 Pávás díszkút	42 Gyermekorvosri rendelő	71 Dr. Rácz Ferenc emléktábla
13 Autóbusz Állomás	43 Dr. Garaguly Géza emléktábla	72 Petőfi Óvoda (volt Szeremley ház)
14 II. világháború áldozatainak emlékműve	44 Illéssy Sándor Baptista középiskola	73 Tájház (Ábri-ház)
15 I. világháború áldozatainak emlékműve	45 Móricz Zs. R. Koll., egykori Ref. Elemi Fiúiskola	74 Pásztorokdás Emlékhely
16 Szökőkút	46 Református templom	75 Installációs táblák
17 Emlékmű az 1848-49-es hősök tiszteletére	47 Kálvin tér	76 „Pap-gáttya”, árvízi emlékhely
18 Arany János szobor	48 Postahivatal	77 Nagy- és Kis-Csivag-ér
19 Móricz Zsigmond szobor	49 Vigadó	78 Lipcsey iskola emlékhely
20 Országzászlós trianoni emlékmű	50 Bagaméri szobor	79 Göröngyösi iskola emléktábla
21 Városháza	51 Kossuth Lajos Baptista Általános Iskola	80 Csukás István emlékfal
22 Városmakett, Humán napóra	52 Kopjafa kunok betelepülésének 750. évfordulójára	81 1848/49-es katonai kóroda emléktábla
23 Móricz Zs. Ref. Koll., Kajla kecske és Süni	53 Pom Pom, Csukás István mesefigurája	82 Kádas György Általános Iskola
24 Városi Könyvtár	54 1956-os emlékmű	83 Horváth tanya
25 Kunkapitányok emlékkövei	55 Kiss Tamás szobor	84 A kontai elemi népiskola emléktáblája
26 Szent István mellszobra	56 Arany János szobor	85 Bogarasi halom
27 Zenepavilon	57 Régi Piacsor	86 Marjalaka ősii telephely
28 Semmelweis Ignác emlékkő	58 Piacos fiú szobor	87 Balogh János emlékhely
29 Süsti játszótér	59 Családsegítő és Házigazdó Szolgálat	88 Pitypang Óvoda
30 Kun kapu		

Szolgáltatások térképe

Szállás, étkezés, program információk:

tourinform

**TOURINFORM
KISÚJSZALLÁS**

5310 Kisújszállás,
Rákóczi u. 8-12.
Telefon: +36 59 887-714
E-mail:
kisujszallas@tourinform.hu
www.kumania.hu

© FIRBAS-TÉRKÉP STÚDIO 2013

Kérjük, ha a fizetben szereplő adatokat bármivel ki tudják egészíteni, jelezzék a nagylala@internet.hu e-mail címen, vagy a Kisújszállás, Szabadság tér 1. postacímen.

Hatóság, hivatal, közszolgáltatás

1	Mentőszolgálat	59/321-601, 104, 112
2	Rendőrség	59/321-111, 107, 112
3	Tűzoltóság	59/520-619, 105, 112
4	Polgármesteri Hivatal	59/520-222
5	Okmányiroda, kormányablak	59/795-222
6	Nyilvános WC	-
7	Piculus Cvilház	-
8	Polgárőrség	30/621-1562

Egészségügy

9	Orvosi Ügyelet	59/887-719, 20/932-6117
10	Orvosi Rendelő	59/321-035, 323-620, 887-212
11	Orvosi Rendelő	59/520-754
12	Gyermekorvosi rendelő	59/887-717
13	Állatorvos	59/321-559, 20/935-4650
14	Fogászat	59/321-226, 59/322-202
15	Fogászat	59/324-121
16	Védőnői Szolgálat	59/887-716
17	Pingvin Patika	59/520-680
18	Zöldy gyógyszerértár	59/321-018
19	GABOOPTIKA	59/321-088
20	Marady Optika	30/530-3398

Művelődés, egyházak, sport

21	Városi Könyvtár	59/520-708
22	Művelődési ház	59/886-928

23	Vigadó Kulturális Központ	59/886-928
24	Városi Sporttelep	-
25	Teniszpálya	30/249-6458
26	Kumánia Gyógy- és Strandfürdő	59/887-710/1 mell.
27	Tourinform	59/887-714
28	Református Lelkész Hivatal	59/520-587
29	Katolikus Plébániahivatal	59/328-295
30	Baptista Gyülekezet	20/886-0744

Szolgáltatás, kereskedelem

31	COOP ABC	59/520-743
32	Fényképész	20/993-9776
33	Julcsi ajándékok, szolárium	30/207-9506, 30/597-7192
34	Kis-Új-Lap Kft.	20/458-6999
35	Piacér	30/299-9566
36	Stilus papír, ajándék	20/404-5052
37	Számítástechnikai üzlet	20/414-2597
38	Topáz Óra-Ekszer üzlet	59/520-540

Bank, bankautomata

39	K&H Bank, ATM	59/520-300
40	Posta	59/321-200

Étkezés, vendéglátás

41	ATLANTIS pizzeria	30/658-4289
42	Baráth Pékség	30/965-4336
43	CUK-HOR Bt. Cukrászda	59/520-547

44	Horváth Kert vendéglő	59/321-285
45	'KISÚJ'-étterem	30/955-4450
46	Nagy Gombóc fagyizó	-
47	Vörös Sárkány vendéglő	20/393-5312

Szálláshely

48	Horváth tanya	20/466-3672
49	Hotel Kumánia** Superior	59/887-710/2 mell.
50	Ifjúsági Szálláshely	59/887-710
51	Móricz Kollégium	59/520-814
52	Petőfi Vadászirtásrészeg	20/232-6212
53	Villa AQUILA	30/985-4360

Közeledés

54	Vasúttállomás	59/321-313
55	Autóbusz-állomás	59/520-690

Jármű szolgáltatások

56	Bringa, motor kereskedés	59/324-609
57	Gumiservice, autós bolt	30/259-3787
58	Gumisműhely, autóműsom	20/319-1175
59	Kisúj-Autokozmetika	30/240-6211
60	Ladányi és Tsa autószerelő	30/415-6385
61	Starter '98 Kft.	30/349-4636
62	Sándor Service Kft.	59/321-134, 59/520-750
63	Szilágyi Autómentés	20/941-8360